

ATODIAD 1

TREFN DATRYS LEOL CYNGOR GWYNEDD TREFN AR GYFER YMDRIN Â HONIADAU FOD AELOD WEDI TORRI'R PROTOCOL CYSWLLT AELOD-SWYDDOG NEU SAFON GWYNEDD

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Protocol Cyswllt Aelod-Swyddog yn arf bwysig i hybu cydweithrediad da rhwng aelodau a swyddogion o fewn y Cyngor a thrwy hynny caniatáu i'r cyngor gyflawni ei ddyletswyddau yn y modd mwyaf effeithiol a phroffesiynol. Yn yr un modd mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Safon Gwynedd er mwyn hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad ymysg aelodau. Mae'n bwysig felly bod modd ymdrin yn gyflym ac effeithiol gydag unrhyw honiad yn erbyn aelod ei fod wedi torri'r protocol neu'r Safon. Diben y drefn leol hon yw cyflwyno dull syml a hawdd i'w deall i ymdrin â honiadau o'r fath.
 - 1.1 Nod y weithdrefn hon yw ceisio datrys cwynion ynghylch aelodau yn gyflym ac yn effeithiol a chyrraedd datrysiad i gwyn lefel isel drwy consensws. Nid oes unrhyw beth yn y weithdrefn hon yn atal unrhyw un rhag cyflwyno cwyn i ombwdsmon gwasanaethau cyhoeddus Cymru bod aelod wedi torri cod ymddygiad yr aelodau. Gallai'r ombwdsmon gyfeirio'r mater at y pwyllgor safonau neu banel dyfarnu Cymru sydd â'r pŵer i anghymhwysu aelodau am hyd at 5 mlynedd.
 - 1.2 Nid yw'r weithdrefn hon yn addas ar gyfer honiadau sydd, ym marn y Swyddog Monitro, yn honni torri difrifol i'r Cod Ymddygiad. Bydd y Swyddog Monitro yn cynghori ar addasrwydd y broses hon yn seiliedig ar ffeithiau/amgylchiadau pob achos. Mae enghreifftiau o'r hyn y gellid ei ystyried yn doriadau difrifol yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i):
 - p'un a oedd yr aelod yn ceisio budd personol iddyn nhw eu hunain neu berson arall ar draul y cyhoedd a yw amgylchiadau'r toriad
 - yn y fath fodd fel bod aelod wedi camddefnyddio swydd ymddiriedaeth neu awdurdod ac wedi achosi niwed i berson
 - p'un a oedd y toriad wedi'i ysgogi gan unrhyw fath o wahaniaethu yn erbyn tarddiad ethnig neu genedlaethol, rhyw, anabledd, oedran, crefydd neu gred, cyfeiriadedd rhywiol neu hunaniaeth rhywedd y dioddefwr
 - honni torri dro ar ôl tro o'r cod ymddygiad
2. Mae'r broses yn gyfrinachol a dim ond y tu allan i'r rhai sy'n ymwneud â'r broses, trwy gytundeb, y bydd gwybodaeth yn cael ei rannu, ar wahân i ddata ystadegol a ddarperir i'r Pwyllgor Safonau ar gyfer ei Adroddiad Blynnyddol. Ar bob cam bydd llythyr canlyniad cyfrinachol a fydd yn cofnodi'n gryno'r hyn a drafodwyd ac unrhyw gamau y cytunwyd arnynt.
3. Mae'r broses yn gydsyniol ac mae'n rhaid i bob parti gytuno i'w ddefnyddio, ac i symud ymlaen o Gam 1 i Gam 2.

CAM 1 O'R DREFN

4. Dylai unrhyw un sy'n dymuno cyflwyno honiad dan y drefn hon anfon ei gwyn

(achos swyddog yn dilyn ymgynghoriad gyda'i Bennaeth Adran) at y Swyddog Monitro. Yn dilyn derbyn cwyn bydd y Swyddog Monitro yn gweithredu fel a ganlyn

5. Yn y lle cyntaf cynhelir ymchwiliad rhagarweiniol byr i sefydlu'r ffeithiau (lle'n bosib) a'r meysydd anghytundeb. Anfonir copi o'r gwyn i'r aelod o fewn 7 diwrnod gwaith o dderbyn y gwyn gyflawn. Mewn achos cwyn rhwng aelodau etholedig bydd y Swyddog Monitro yn anfon copi o'r gwyn i Arweinydd Grŵp Gwleidyddol yr aelod y cwynir yn eu herbyn (os ydynt yn aelod o Grŵp). Trafodir datrysiadau posib gyda'r achwynydd a'r aelod y gwneir yr honiad yn ei erbyn i sefydlu a oes modd cael datrysiad cyflym. Gyda cytundeb y cwynydd a'r sawl a gwynir yn eu herbyn gellir dwyn yr Arweinyddion Grwpiau perthnasol i'r drefn ar y pwynt yma i gefnogi y broses. Ar y cam yma rhoddir cyngor i'r achwynydd a fyddai ffordd arall o weithredu (e.e. cyfeirio i'r Ombwdsmon) yn fwy addas. Gall y cam yma gael ei drin gan y Swyddog Monitro yn bersonol neu gan swyddog arall a benodir ganddo.
6. Os yn dilyn y cam cyntaf y bydd yr achwynydd yn dymuno bwrw ymlaen gyda honiad dan y drefn hon, gellir cyfeirio'r mater, ~~naill a'i i gyfarfod cymodi dan Gam 2 neu i wrandawriad gan y Pwyllgor Safonau dan Gam 3.~~

CAM 2 O'R DREFN

7. Yng ngham 2 cynhelir cyfarfod rhwng y sawl sy'n cwyno, yr aelod y gwneir yr honiad yn ei erbyn, y Swyddog Monitro ac (os ystyrir yn briodol) personau eraill a wahoddir gan y Swyddog Monitro. Gall personau o'r fath gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, y Prif Weithredwr ac Arweinydd Grŵp y grŵp(iau) gwleidyddol perthnasol. Mae modd i swyddog gael cydweithiwr neu uwch swyddog o'r adran yn bresennol gydag ef/hi. Mae hefyd yn bosib ymdrin â'r mater yn absenoldeb swyddog mewn achosion eithriadol. Bwriad y cyfarfod yma fydd ceisio datrys y mater heb fynd ymhellach.

CAM 3 O'R DREFN

- ~~8. Y trydydd cam yw gwrandawriad gerbron y Pwyllgor Safonau. Gofynnir i'r sawl sy'n cwyno gyflwyno sylwedd ei gwyn yn ysgrifenedig a gofynnir am ymateb ysgrifenedig gan yr aelod dan sylw. Bydd y papurau hyn ynghyd ag unrhyw dystiolaeth ysgrifenedig ychwanegol a ddarperir gan y naill ochr neu'r llall yn cael eu dosbarthu i aelodau y Pwyllgor Safonau.~~
- ~~9. Bydd gan y sawl sy'n cwyno a'r aelod sy'n destun y gwyn yr hawl i ymddangos gerbron y Pwyllgor Safonau ac i gyflwyno dystiolaeth gan dystion. Ni dderbynnir dystiolaeth ysgrifenedig yn unig gan dyst heb gytundeb yr ochr arall. Bydd gan y ddau hawl i gael cynrychiolydd neu gydweithiwr yn bresennol. Ni fydd y Cyngor yn talu cost cynrychiolwyr.~~
10. Pe byddai'r naill ochr neu'r llall yn dymuno peidio bod yn bresennol, neu yn methu ymddangos, gellir cynnal y gwrandawriad yn eu absenoldeb.
- ~~11. Wedi i'r dystiolaeth gael ei chlywed gofynnir i'r ddwy ochr a'u cynrychiolwyr adael yr ystafell a bydd y Pwyllgor Safonau yn dod i benderfyniad ar yr honiad. Bydd y Swyddog Monitro wrth law i gynghori'r Pwyllgor.~~
- ~~12. Gall y Pwyllgor ddod i un o dri penderfyniad, sef :-~~

a)	Nad oes sail i'r honiad;
b)	Bod sail i'r honiad, ond nad oes angen cymryd unrhyw gamau pellach;
c)	Bod sail i'r honiad ac y dylid ceryddu'r Aelod.

Yn ychwanegol fe all y Pwyllgor wneud argymhellion i'r Cyngor ynglŷn â newid unrhyw gyfundrefnau neu gymryd unrhyw gam pellach.

MATERION ATODOL

13. ~~Ni roddir cyhoeddusrwydd i enwau y partïon oni bai y penderfynir bod sail i'r honiad. Bydd y gwrandawiadau gerbron y Pwyllgor Safonau yn eithriedig.~~
14. ~~Nid oes raid dilyn camau 2 a 3 mewn trefn. Er bod modd i achwynydd sydd yn parhau yn anfodlon wedi y cyfarfod cymodi ofyn am i'r mater gael ei gyfeirio i wrandawriad gerbron y Pwyllgor Safonau, mae hefyd yn bosib i fater fynd yn syth gerbron Pwyllgor Safonau heb fynd i gyfarfod cymodi yn gyntaf. Mae'n bosib i aelod gynnig ymddiheuriad unrhyw adeg hyd at y gwrandawriad ond pe byddai'r gwrandawriad wedi ei drefnu a bod yr achwynydd yn dymuno peidio parhau â'i gwyn bydd angen cydsyniad Cadeirydd y Pwyllgor Safonau i ddiddymu'r gwrandawriad.~~
15. ~~Nod y drefn hon yw ceisio datrys cwynion am aelodau yn gyflym ac yn effeithiol. Nid oes dim yn y drefn yn atal hawl unrhyw un rhag cyflwyno cwyn i ombwdsmon gwasanaethau cyhoeddus cymru fod aelod wedi torri y côd ymddygiad. Fe allai'r ombwdsmon, os yw o'r farn fod achos i'w ateb, gyfeirio'r mater at y pwyllgor safonau, neu at banel dyfarnu cymru, sydd â'r hawl i ddiarddel aelod am gyfnod o hyd at 5 mlynedd.~~